

Platón, Alkibiadés I, 109a-c

Sókr. Uvažuj tedy a snaž se říci, k čemu se vztahuje pojem „lepší“ i při zachovávání míru i při válčení s těmi, s kterými je třeba?

Alk. Však uvažuji a nemohu si to uvědomit.

Sókr. Nevíš, když podnikáme válku, pro jaké jednání si stěžujeme jedni na druhé a dáváme se do válčení a jakým jménem je přitom nazýváme?

Alk. Zajisté, že jsme v něčem oklamáni nebo znásilňováni nebo že se nám něco bere.

[...]

Sókr. Nuže, jak budeš Athéňanům radit, s kterými že mají válčit, s těmi, kdo se dopouštějí bezpráví, či s těmi, kdo s nimi jednají spravedlivě?

Alk. To je zlá otázka; neboť i když někdo na to pomýšlí, že by se mělo válčit s těmi, kdo jednají spravedlivě, aspoň by se k tomu nepřiznal.

Sókr. Ano, neboť to není, jak se podobá, zákonné.

Alk. Jistě ne, a zdá se, že to není ani krásné.

Marcus Tullius Cicero, O povinnostech, kniha I

Jsou však jisté povinnosti, jichž musí dbát i vůči lidem, kteří ti ukřivdili. Je totiž třeba zachovávat míru v pomstě i v trestu; myslím, že stačí, když útočník pyká za spáchané bezpráví tak, že by se sám podruhé už ničeho takového nedopustil a i jiní by ztratili chuť křivdit.

A stejně tak musí obec co nejpřísněji zachovávat ustanovení práva válečného. Přestože je možno vést zápas dvojím způsobem, buď vyjednáváním, nebo silou, a první způsob je přiměřený člověku a druhý zvířatům, přece bývá nutno se uchýlit k způsobu druhému, nemůžeme-li užít toho prvního. A tak musíme někdy vést válku proto, abychom mohli žít v spravedlivém míru (*ut sine iniuria in pace vivatur*), ale když dosáhneme vítězství, je třeba nepřítele ušetřit, pokud si ve válce nepočínali krutě a nelidsky. [...]

Podmínky spravedlivé války jsou pak přesně vymezeny a slavnostně posvěceny fetišálským právem národa římského. Z něho vyplývá, že žádná válka není spravedlivá, jestliže se nevede teprv po odmítnutí předložených požadavků, nebo nebyla-li předem ohlášena a vypovězena.

„Je to válka dvou postsovětských zemí. Prostě to není válka, do které by se měla zapojovat ČR. Mně se líbí neutralita Rakouska. Já bych chtěl prostě mír. Já chci mír a nechci válku. [...] [Když] předloni Fialova vláda předsedala EU [...], byla šance iniciovat mírová jednání. Tak, jak jsem říkal premiérovi Fialovi. On se na to vykašlal a neustále eskaluje válku a posílá zbraně a peníze nejenom na Ukrajinu, ale i Ukrajincům.“

„Cílem na Ukrajině musí být spravedlivý mír, který vydrží a nikdo ho nebude obcházet a zpochybňovat. [...] K takovému míru povede jen vojenská podpora Ukrajiny, která zemi posílí v aktuálním konfliktu, ale i do budoucna“, řekl v neděli v Praze před odletem na jednání hlav států a předsedů vlád k Ukrajině premiér Petr Fiala.